

Súd: Krajský súd Bratislava
Spisová značka: 11CoP/219/2022
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1721200529
Dátum vydania rozhodnutia: 28. 07. 2022
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Patrícia Železníková
ECLI: ECLI:SK:KSBA:2022:1721200529.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Bratislave, v senáte zloženom z predsedníčky senátu Mgr. Patrície Železníkovej a členiek senátu JUDr. Blanky Podmajerskej a Mgr. Aleny Čakváriovej vo veci starostlivosti súdu o maloleté dieťa: P. U., nar. XX.XX.XXXX, zastúpené kolíznym opatrovníkom Úradom práce sociálnych vecí a rodiny Pezinok, so sídlom Moyzesova 2, 902 01Pezinok, dieťa rodičov: matky - H. N., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XX, XXX XX T., zastúpenej JUDr. Silviou Jakubcovou, bytom Kozare 2, 90081 Šenkvice, a otca - G. U., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XXX XX O., v konaní o návrhu otca na úpravu styku a zníženie výživného, a návrhu matky na zvýšenie výživného, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Pezinok, zo dňa 10.03.2022, č.k. 12P/34/2021-156, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie sa v napadnutej časti výrokov II., III., IV., potvrdzuje.

Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1. Okresný súd Pezinok, rozsudkom, zo dňa 10.03.2022, č.k. 12P/34/2021-156 vo výroku I. konanie v časti návrhu otca na zníženie výživného a úpravu styku zastavil, vo výroku II. zvýšil vyživovaciu povinnosť otca na maloletú P. U., nar. XX.XX.XXXX z 60 eur mesačne na 160 eur mesačne od 04.05.2021, ktoré je otec povinný zasielať k rukám matky vždy do 15-teho dňa v mesiaci vopred, vo výroku III. zročné výživné za obdobie od 04.05.2021 do 28.02.2022 v sume 741,12 eur uložil otcovi zaplatiť do 15-tich dní od právoplatnosti tohto výroku k rukám matky, vo výroku IV. zmenil rozsudok Okresného súdu Pezinok, č.k. 12P/100/2011-61 zo dňa 29.03.2012 v časti výšky výživného na maloletú, vo výroku V. o trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu.

2. Súd prvej inštancie svoje rozhodnutie právne odôvodnil ustanovením § 26, § 62 ods. 1, 2, 3, 4 a 5, § 75 ods. 1, § 78 ods. 1 Zákona o rodine, po vykonaní dokazovania výsluchom účastníkov konania, rodným listom maloletej, správou kolízneho opatrovníka, mesačnými výdavkami na maloletú, zisťovaním možností a schopností rodičov a ich príjmom, spisom tamojšieho súdu sp.zn. 12P/100/2011, ako aj ďalšími listinnými dôkazmi na vec sa vzťahujúcimi a dospel k záveru o dôvodnosti návrhu matky na zvýšenie výživného. Konanie v časti návrhov otca v dôsledku späťvzatia v zmysle splnenia podmienok § 29 CMP zastavil. Skonštatoval, že maloletá sa narodila z mimomanželského vzťahu rodičov, rodičovské práva a povinnosti boli upravené rozsudkom Okresného súdu Pezinok, č.k. 12P/100/2011-61 zo dňa 29.03.2012, ktorým bola maloletá zverená do osobnej starostlivosti matky a otcovi uložená povinnosť platiť výživné 60 eur mesačne od 15.06.2011 (matka bola slobodná, iné deti nemala, poberala rodičovský príspevok a rodinné prídavky v celkovej sume 212,11 eur mesačne, otec bol ženatý z manželstva mal vyživovaciu povinnosť k maloletej B. U., nar. XX.XX.XXXX a maloletemu L. U., nar. XX.XX.XXXX, z predchádzajúceho manželstva mal vyživovaciu povinnosť k maloletej H. U., nar. XX.XX.XXXX a k maloletej W. U., nar. XX.XX.XXXX, bol nezamestnaný, evidovaný na úrade práce,

nepoberal príspevok v nezamestnanosti, ani žiadne sociálne dávky). Poukázal na zmenu pomerov od poslednej úpravy výživného uplynutím doby 10 rokov, počas ktorých na strane maloletej nastala podstatná zmena pomerov. Kým v roku 2012 bola maloletá vo veku 15 mesiacov, v školskom roku 2021/2022 je žiačkou 5 ročníka základnej školy, jej náklady na odôvodnené potreby plynutím času a dospievaním sa zvýšili vo všetkých smeroch, ktoré matka vyčíslila na sumu cca 510 eur mesačne (strava 120 eur, pomernú časť na bývanie 80 eur, telefón 15 eur, školské obedy 25 eur, školské aktivity z matematiky 10 eur, školské potreby 25 eur, oblečenie 45 eur, obuv 45 eur, kultúra 45 eur, lieky 10 eur, strojček na zuby a náklady u čelustného ortopéda 100 eur, vreckové 25 eur, cestovné 30 eur, drogéria 30 eur, knižky 15 eur). Zohľadnil vývoj životných nákladov a výlučnú osobnú starostlivosť matky o maloletú. Za preukázané pritom mal, že otec sa na starostlivosti o maloletú nepodieľa, neposkytuje jej vecné plnenia či dary pri príležitosti sviatkov, fakticky ju od narodenia takmer nevidel. Na strane rodičov zmenu pomerov zistil u matky uzavretím manželstva a pribudnutím vyživovacej povinnosti k ďalšiemu maloletemu dieťaťu (Q. N., nar. XX.XX.XXXX), u otca naopak došlo k zániku vyživovacej povinnosti k jeho dvom už plnoletým deťom. Na strane matky vychádzal zo zistení, že je od roku 2018 na invalidnom dôchodku s mierou postihu 45%, brigáduje ako predavačka zmrzliny, chodí aj upratovať. Poberá invalidný dôchodok 147 eur mesačne, prostredníctvom brigád dosahuje príjem cca 500 eur mesačne, jej manžel ako živnostník v stavebníctve dosahuje príjem 1400 eur až 1800 eur brutto mesačne. Rodina býva v prenajatom rodinnom dome bez nájmu s dohodou s majiteľom na rekonštrukcii domu, poplatky za energie predstavujú 200 eur mesačne. Matka nemá žiadne finančné záväzky, je nemajetná. Na strane otca zistil, že je od decembra 2021 nezamestnaný, dovtedy pracoval ako stavený robotník v Rakúsku s príjmom 1 800 eur mesačne (firma podľa jeho uvedenia ukončila svoju činnosť). Nie je evidovaný ako uchádzač o zamestnanie, jeho manželka ako krajčírka dosahuje príjem do 500 eur mesačne, býva v rodinnom dome ktorý darovacou zmluvou previedol na dcéru B., uviedol náklady na domácnosť 450 eur mesačne a finančné záväzky vyplývajúce z úverových zmlúv v banke v Rakúsku z roku 2019 vo výške 20.000 eur (z ktorej údajne vyrovnal svoje dlhy), a úver z roku 2016 v nemeckej banke, ktorý spláca mesačnými splátkami 200 eur. Poukázal na vzniknutý dlh na výživnom na maloletú v sume 5740 eur, napriek tomu, že otec do decembra 2021 pracoval v Rakúsku so stabilným príjmom 1800 eur netto mesačne. Nezohľadnil otcom tvrdené finančné záväzky (bez ich riadneho preukázania), ktoré sú predmetom exekúcie, keď výživné má prednosť pred inými pohľadávkami. Argumentáciou otca, že nemá finančné prostriedky na zvýšené výživné, ktoré môže platiť po zlepšení jeho finančnej situácie považoval za účelové. Súd prvej inštancie vychádzal preto z potenciality príjmu otca, ktorému nič nebráni nájsť si vhodné zamestnanie zodpovedajúce jeho pracovným skúsenostiam v oblasti stavebných prác a to aj v zahraničí, pričom pri výkone práce nemá žiadne zdravotné obmedzenia. Výživné zvýšil od podania návrhu matky, zročné výživné vo výške 790,32 eur uložil otcovi zaplatiť podľa § 232 ods. 3 CSP s poukazom na prednostný a spotrebný charakter výživného. Výpočet: otec za obdobie od 04.05.2021 do 28.02.2022, zaplatiť na zvýšenom výživnom sumu 790,32 eura a to za mesiac máj 2021 vo výške 90,32 eura (100:31 x 28 dní) a za mesiace jún 2021 až február 2020 vo výške 700 eur (7 mesiacov x 100 eur). Podľa vyjadrenia matky otec nad rámec doposiaľ určeného výživného zaplatil sumu 49,20 eura. O trovách konania rozhodol podľa § 52 CMP.

3. Proti tomuto rozhodnutiu v časti výrokov II., III., IV., o zvýšení výživného na maloletú podal odvolanie otec, navrhujúc odvolaciemu súdu rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti zrušiť a konanie o zvýšení výživného zastaviť. Svoje odvolanie odôvodnil tým, že v konaní pred súdom prvej inštancie poukazoval na to, že nemá príjem a preto nie je možné výživné zvyšovať. Pokiaľ v roku 2021 a 2020 pracoval v Rakúsku išlo o sezónny pracovný pomer. Poukázal na svoje finančné záväzky z úverov pre nemeckú banku a banku v Rakúsku. Súhlasí že náklady na maloletú sa zvýšili, ale má ešte dve vyživovacie povinnosti k maloletým deťom pochádzajúcim z jeho terajšieho manželstva. Uviedol, že styk s maloletou nemá umožnený. Pokiaľ sa mu situácia zlepši, sám matke navrhne zvýšenie výživného.

4. Matka vyjadrenie k odvolaniu otca nepodala.

5. Kolízny opatrovník v záujme maloletej navrhol rozsudok súdu prvej inštancie potvrdiť.

6. Odvolací súd preskúmal vec v ktorej nie je viazaný rozsahom odvolania a odvolacími dôvodmi podľa § 65 a § 66, zákona č. 161/2015 Z.z. Civilného mimosporového poriadku (ďalej CMP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa 378 ods. 1, § 385 ods. 1, § 219 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilný sporový poriadok (ďalej CSP), s verejným vyhlásením rozhodnutia podľa § 219 ods. 3 CSP, a dospel k záveru, že odvolanie otca dôvodné nie je. Súd prvej inštancie riadne zistil skutočný stav veci, keď vykonal

dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska posúdenia otázky zvýšenia výživného na maloletú, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom. Rozhodnutie súdu prvej inštancie je postačujúce, spĺňajúce podmienky § 220 ods.2 CSP, súd prvej inštancie sa v rozhodnutí vysporiadal so všetkými podstatnými skutočnosťami týkajúcimi sa predmetu konania. V odvolaní neboli uvedené žiadne nové skutočnosti, ktoré by súd prvej inštancie nevzal do úvahy a ktoré by mali za následok zmenu rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa stotožňuje s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie, na ktoré ako správne poukazuje.

7. Podľa § 387 ods. 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. Vo vzťahu k predmetnej veci odvolací súd vo všeobecnosti považuje za potrebné uviesť, že platná právna úprava vyživovacej povinnosti rodičov k deťom (§ 62 ods. 1 Zákona o rodine) je založená na rovnakom postavení muža (otca) a ženy (matky). Obaja rodičia tak majú povinnosť prispievať na výživu svojich detí podľa svojich schopností, možností a majetkových pomerov (§ 62 ods. 2 veta prvá Zákona o rodine). Schopnosti predstavujú subjektívne kritérium určovania rozsahu vyživovacej povinnosti a rozumie sa nimi vlastnosti dané telesnými a duševnými schopnosťami konkrétnej osoby rodiča, zdravotným stavom, vlohami, nadaním, nadobudnutými vedomosťami a získanými skúsenosťami. Z hľadiska vyživovacej povinnosti je podstatné, ako sa prejavia v reálnych schopnostiach dosahovania príjmu. Subjektívne schopnosti sa však môžu realizovať len v rámci objektívne daných možností, ktoré determinuje reálna situácia na trhu práce, miera nezamestnanosti v regióne, v príslušnom odbore, vekovej kategórii, dosahované zárobky v danom povolaní. Majetkové pomery rodiča umožňujú komplexne posúdiť celkovú situáciu, životnú úroveň rodiča pre potreby výživného, keďže príjmové pomery samy osebe neposkytujú úplný obraz o situácii povinného rodiča. Na schopnosti, možnosti a majetkové pomery rodiča je potrebné prihliadnúť aj vtedy, ak sa rodič vzdá bez dôležitého dôvodu výhodnejšieho zamestnania, zárobku, majetkového prospechu; rovnako je potrebné prihliadať aj na neprimerané majetkové riziká, ktoré rodič na seba berie. Obligatónnym zákonným hľadiskom je tiež osobný výkon starostlivosti o dieťa (§ 62 ods. 4 Zákona o rodine). Uvedené konanie sa chápe ako určitá hodnota, ktorá sa pri určovaní výživného nemôže nebrať do úvahy. Hoci zákon používa termín „prihliada sa“, osobnú starostlivosť nepochybne kladie na roveň finančnému zabezpečeniu výživy. Miera, v akej treba prihliadať na osobnú starostlivosť o dieťa v rámci plnenia vyživovacej povinnosti, sa mení podľa veku dieťaťa, resp. jeho zdravotného stavu. Najvýznamnejší podiel bude predstavovať pri deťoch najnižšieho veku, kde je osobná starostlivosť najnáročnejšia.

9. Rozsah vyživovacej povinnosti rodiča je limitovaný odôvodnenými potrebami dieťaťa (§ 75 ods. 1 Zákona o rodine), pričom dieťa má právo podieľať sa na životnej úrovni rodičov (§ 62 ods. 2 veta druhá Zákona o rodine). Odôvodnené potreby dieťaťa sú rôzne podľa okolností konkrétneho prípadu, sú závislé predovšetkým od veku a zdravotného stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote, výšky eventuálnych vlastných príjmov a pod. Avšak odôvodnené potreby dieťaťa neurčujú len tieto okolnosti, sú bezprostredne ovplyvňované i schopnosťou a možnosťou rodičov. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi obmedzené, sú odôvodnenými len bežné potreby dieťaťa, ktoré nepresahujú obvyklú základnú mieru všetkých nevyhnutných potrieb, nutných pre život kultúrneho človeka. Ak sú reálne možnosti a schopnosti rodičov veľmi široké, sú odôvodnenými tiež ďalšie potreby dieťaťa, ktoré nie sú nevyhnutné, ale - práve so zreteľom napr. k veku a zdravotnému stavu dieťaťa, jeho fyzickej a duševnej vyspelosti, spôsobu a obsahu jeho prípravy na budúce povolanie a celkové uplatnenie v spoločenskom živote - prospešné všestrannému vývoju dieťaťa vo vyspelej spoločnosti.

10. Podľa § 78 ods. 1 Zákona o rodine dohody a súdne rozhodnutia o výživnom možno zmeniť, ak sa menia pomery. Za zmenu pomerov v zmysle citovaného zákonného ustanovenia treba považovať podstatnú zmenu pomerov, či už na strane maloletého dieťaťa alebo rodičov. Úlohou súdov pri rozhodovaní o zmene výživného je preto potrebné zistiť, či a v akom smere došlo k zmene pomerov od posledného rozhodnutia o výživnom a v prípade kladného zistenia túto zmenu premietnuť do výšky výživného. Pokiaľ ide o výšku výživného, vychádzajúc z ust. § 62 ods. 1, 2, 3, 4, 5, § 75 ods. 1 Zákona o rodine, súd pri určovaní výživného berie zreteľ na odôvodnené potreby maloletých detí, ako aj na zárobkové možnosti, schopnosti a majetkové pomery rodičov.

11. V danej prejednávanej veci súd prvej inštancie postupoval vecne správne, keď zisťoval všetky skutočnosti podstatné pre rozhodnutie o návrhu matky na zvýšenie výživného pre maloletú z hľadiska jej súčasných odôvodnených potrieb, ako aj z hľadiska schopností a možností rodičov, na výživu ktorých je maloletá plne odkázaná, a tieto potom v záujme zistenia podstatnej zmeny pomerov (§ 78 ods. 1 Zákona o rodine), porovnal so skutočnosťami rozhodnými pre určenie výživného v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom rozsudkom Okresného súdu Pezinok č.k. 12P/100/2011-61 zo dňa 29.03.2012.

12. Vychádzajúc z okolností zistených vykonaným dokazovaním odvolací súd zhodne ako súd prvej inštancie dospel k záveru, že od posledného rozhodnutia o výživnom došlo na strane maloletej k podstatnej zmene pomerov, ktorú súd prvej inštancie správne premietol do výšky výživného. Rovnako správne ustálil aj počiatok zmeny pomerov na strane maloletej porovnaním obdobia od posledného rozhodnutia súdu o výživnom v čase kedy bola maloletá vo veku 15 mesiacov, s obdobím školského roka 2020/2021 v ktorom maloletá navštevoval 4. ročník základnej školy a v školskom roku 2021/2022 nastúpila na druhý stupeň vzdelávania a jej potreby sa zvýšili. Výška výživného zodpovedá kritériám rozhodných pre určovanie výživného na maloleté dieťa uvedených v ustanovení § 62 ods. 1 až 5 a § 75 ods. 1 Zákona o rodine, t.j. možnostiam a schopnostiam rodičov a ich majetkovým pomerom, v nadväznosti na preukázanú zmenu pomerov § 78 ods. 1 Zákona o rodine. Odvolací súd dáva do pozornosti otca, že nemožno považovať za sporné zvyšovanie potrieb maloletej vzhľadom na jej vek a rast životných nákladov. V danej prejednávanej veci okrem bežného zvýšenia potrieb maloletej u tejto došlo aj k výraznej zmene pomerov spojených so zvýšením finančných výdavkov v súvislosti s prechodom na povinnú školskú dochádzku, neskôr na druhý stupeň základného vzdelávania, pričom maloletá rastie a má výdavky aj v súvislosti so zdravotným stavom. Touto okolnosťou došlo okrem zvýšenia bežných odôvodnených potrieb aj k zmene charakteru výdavkov spojených s platením priamych poplatkov v škole, nákupom školských potrieb, platenia akcií usporadúvaných školou či mimoškolských záujmových aktivít a pod. Pokiaľ ide o výšku mesačných nákladov na odôvodnené potreby maloletej, tieto tak ako vyplývajú zo súdom prvej inštancie vykonaného dokazovania možno považovať za primerané. Odvolacie dôvody otca nebolo možné zohľadniť. V posudzovanej veci súd prvej inštancie správne vyhodnotil dostatočnú spôsobilosť možností a schopností otca na pokrytie zvýšených odôvodnených potrieb maloletej, ktoré vyplývajú z produktívneho veku otca, zdravotného stavu bez obmedzení, ako aj z predchádzajúcej niekoľkoročnej praxe. Súd prvej inštancie tiež správne zohľadnil, že oproti stavu v čase posledného rozhodnutia súdu o výživnom, otcovi zanikla vyživovacia povinnosť k plnoletým deťom narodeným z prvého manželstva otca k H. U., nar. XX.XX.XXXX a k W. U., nar. XX.XX.XXXX, pričom otec nepreukázal trvanie vyživovacej povinnosti ani k dcére narodenej z jeho druhého manželstva B. U., nar. XX.XX.XXXX, ktorá nadobudla plnoletosť vo februári 2020, ako aj jej majetkové zvýhodnenie darovaním nehnuteľnosti, v ktorej otec s rodinou býva. Nemožno prihliadať na okolnosť, pokiaľ otec nevyužíva všetky svoje možnosti a skúsenosti aby sa zamestnal a zabezpečil si dostatočný príjem na to, aby si mohol v primeranom rozsahu plniť svoju vyživovaciu povinnosť k maloletej, ktorú doposiaľ znášala matka sama (otec neplatil ani určené výživné v sume 60 eur mesačne). Tvrdenie otca, že nemá príjem lebo nepracuje, nemôže byť na úkor zabezpečenia výživy maloletého dieťaťa odkázaného na výživu od svojich rodičov. Aj z toho dôvodu pre stanovenie výšky výživného platí tzv. zásada potenciality a nie zásada fakticity zárobku, z ktorého dôvodu je pre určenie výživného rozhodujúci príjem, ktorý by rodič reálne mohol dosiahnuť, keby riadne využíval svoje schopnosti a nie príjem, ktorý fakticky dosahuje preto, že tieto svoje schopnosti riadne nevyužíva príjmov. Súd prvej inštancie zohľadnil aj počet vyživovacích povinností na strane rodičov a správne vyhodnotil, že otec starostlivosť a výchovu maloletej osobne nezabezpečuje, preto je potrebné povedať, že za takejto situácie osobná starostlivosť matky o maloletú naďalej čiastočne nahrádza jej finančný podiel na jej výžive a túto okolnosť je tiež potrebné zo zákona zohľadňovať.

13. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

14. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 52 CMP.

15. Odvolací súd prijal rozhodnutie jednomyseľne, pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).